

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési árak:

Helyben: Negyedévre . . . 3 korona.
 Egész évre 12 "
 Vidékre: Negyedévre . . . 5 "
 Egészévre: 20 "

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Gyula

Kiadó laptulajdonos:

László József.

Egyszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-ut. Telefon 275

ROSTA.

Megy haza szegény Krüger apó; megy haza némán, hidegen.

De vajjon haza ér-e? hazatalál-e?

És ha eljut odaáig a tiszta lelkű elnök holtteste, a hol hős népet, boldog nemzetet hagyott, rá ismer-e ebben a halottnál némább, hidegebb országban a burok egykor szabad hazájára?

Bizony ennél szomorubb menet még alig volt a világon. Az elhunyt elnök holttestét koporsóba zárták, hajóra tették és most viszik messze Dél-Afrikába, hogy ott pihenjen, abban a földben, a melynek minden rögét bur hősök vére áztatta.

De fog-e pihenhetni? Mert most már özvegyek, árvák, rabok könnye, verejtéke áztatja azt a földet és Krüger apó egész országa — temető.

Nagy temetője lesz hát otthon az öregnek. Egy egész ország.

* * *

Budapesten egy rut lelkű vagy inkább lelketlen ujság veszedelmes germanizálást emleget, abból az alkalomból, hogy az ismert oberammergaui pasziójátékosok Budapesten előadásokat tartanak.

Erre a vádra kár szót vesztegetni. Hiszen mindenki tudja, hogy az oberammergaui előadások legnagyobb része némajáték és ha az élő szó német nyelvű is, germanizálást jőzen észszel emlegetni egyáltalán nem lehet.

Hanem igenis folyik a fővárosi dalesarnokban a jogtalan és merész germanizálás. Ott ugyanis — jöllehet rendőri parancs tiltja — estéről estére németnyelvű előadásokat tartanak, egész daljátékokat játszanak németül.

Es erről egy kukkot sem ír a hazafiság ártatlan báránya.

* * *

Országháborítás határidőre és részletfizetésre.

Igazán ennek nevezhető az a rettentő nagy és hosszú készülődés, melyet anyira emlegetnek, oly sokszor bejelentettek már és mindig későbbre halasztottak a harcias ellenzék részéről.

Végre azonban Tisza miniszterelnök megkönyörül rajtuk és ma előadja a képviselőházban a házszabályok módosítására vonatkozó indítványa megokolását.

Ideje volt, mert a hadi lábra állni akarók már kifogytak az ötletekből és kénytelenek lettek volna a szószátyárkodás háboruját időnek előtte beszüntetni. Még pedigen nem másért, hanem ugyanazért mint Csóri vajdék Nagy-Ida várának hősi védelmét, — puskapor hiányában!

Az ellenzéknek tehát már az első csata előtt elfogyott a puskapora.

De hát egyáltalán volt puskapora az ellenzéknek?

Az igazságügy.

— november 4.

A minap beterjesztett költségvetési előirányzat szerint az igazságügyi miniszterium rendes kiadásai végeredményben 3,954.408 koronával emelkednek az 1905. évben. Ennek oka abban keresendő, hogy az 1904. évi I. t. c. alapján járó pótlékokat az igazságügyi tárca rendes kiadásai közé vették fel. Ez összesen 4,181.102 koronával szaporítja a költségvetést. — Ez a rövid, dióhéjba foglalt kivonata az igazságügyi miniszterium költségvetésének.

Ezen számok mögött azonban egy igen ügyes rendszer, ugyszólván igen ügyes házi politikája lappang az igazságügyi miniszteriumnak, mely több évre visszamenőleg a legszebb eredményben mutatkozik. Ugyanis Plósz Sándor igazságügyi miniszternek nagy gondja van arra, hogy az igazságügyi személyzet anyagi helyzetét, ahol csak lehet, javítsa. Ennek eszközeül legalcalmasabbnak kinálkozik az előléptetési rendszer a magasabb fizetési fokozatokba. Ezt az igazságügyi miniszter nagy leleményességgel alkalmazza akként, hogy ma már például több telekkönyvvezető van, mint segédtelekkönyvvezető. Az albirák száma is fokozatosan csökken az előléptetések által. Az írkokok irodatiszteké lépnek elő, ha rászolgáltak.

Felesleges külön felhozni, hogy ezzel mennyire fokoztatik az igazságügyi személyzet munkakedve, ambíciója. Mert az előléptetés kitüntetés, de egyszersmind jelentékeny vagyoni eredménnyel, fizetésjavítással is jár.

Ennek aztán kettős hatása van.

Az alsóbb tisztviselő nem törtet magánmunkálatok, mellékkereset után. — Azok a patriarchális szívességek, hogy némely beadványok gyorsabban intézettek el, míg a többi addig tisztelettel félretétegetik, a bíróság köréből ki van küszöbölve. Ezzel az ügyvédi kamarák régi panaszai, hogy főként a telekkönyvi ügyekről a végzések ropant elkéséssel adatnak ki, végre orvoslást nyertek. Mert ennek a késedelemnek oka különösen a leírás, a lemásolás lassúságában volt keresendő. Az írógépek, a sokszorosító ipar nagybecsű vívmányainak korszakában ez valóban türehetetlen állapotnak tűnt fel. De hát a külön „diligenciák“ mellett a nem szorgalmazott ügyek halomszámra felszaporodtak. Ez azonban ma már kiment a gyakorlatból.

Mert a fizetésjavítás, a kedvező előléptetési viszonyokra való tekintettel az igazságügyi kormány joggal elvárhatta közegeitől, hogy többet dolgozzanak. Ezért az előléptetés kedvező alakulása következtében helyénvaló volt az igazságügyi miniszternek az a rendetete, hogy a telekkönyvi ügyek záros határidőben, rövid hét nap alatt kiadandók. Akár esik, akár szép idő van tehát, a telekkönyvi végzések egy hét alatt kijönnek az irodából.

Ezen aprólékosnak látszó intézkedéseknek pedig igen nagy gyakorlati jelentőségük van. Az oly sokszor felpanaszolt lassúság megszűnt a nélkül, hogy a személyzetnek tulterheltség miatt oka lenne panaszkodni. A felek pedig gyorsabban jutnak a végzések birtokába, ami az ingatlanok forgalmi viszonyai szempontjából megbecsülhetetlen előny.

Ezek az igazságügyi adminisztratív intézkedések, melyeknek szere-száma nincs, eredményezték a bírósági ügymenet fejlődését, a felek gyors és pontos kiszolgálása szempontjából. A mai fejlett állapot összesen hasonlítható a csak egy évtizeddel ezelőtti helyzettel. A javulás pedig tartós, mert ebben a helyesnek, célszerűnek felismert irányban újabb és újabb intézkedésekre van kilátás.

Más oldalról, a nagy igazságügyi reformok terén is tartós, szakadatlan a munka. A korszakos általános polgári

Szép és diszírás

minden vasár- és ünnepnapon

Zalai Mária

8—10-ig vagy 2—4-ig Legszebb írás 20 óra alatt.

Tandij 20 korona.

szépirási, könyvviteli s idegen nyelvi tanfolyama városi bérpalota baloldalán 3 kapu II. emelet a mérnöki hivatal szomszédságában.

perrendtartás a képviselőház plénuma előtt fekszik. Ha a képviselőház megembereli magát, ezen minden ízében kitünően előkészített, a legkisebb részletkérdésekig tüzetesen megvitatott javaslatból csakhamar törvény lesz. Az életbeléptetési javaslat szintén már készen van, csak a végleges revíziót várja.

Mellette készülöben van az általános polgári törvénykönyv, melynek első előadói tervezetere beérkezett észrevételek feldolgozásával a negyedik kötetig haladtak. Ez a nagybecsű anyaggyűjtemény a magyar magánjogi tudomány legbőségesebb kuforrása lesz és minden képzelhető kérdésre feleletet tudunk találni abban. Magáról az előadói tervezetről pedig úgy a hazai, mint a külföldi szakirodalomban a legmelegebb méltánnyalálással találkozunk. Elismerik annak eredetiségét és magas színvonalát. Tökéletességre nézve pedig fölébe helyezik a legújabb hasonló alkotásoknak.

A büntetőtörvény novellája szintén már testet öltött. A főbb elvek tisztázva vannak. Ezek lennének a nagyobb, készülő reformok. Az apróbbak oly számosak, hogy felsorolni is sok volna.

Vajha a képviselőház is abban a helyzetben lenne, hogy a kodifikátorok működésével legalább lépést tarthatna és az elintézésre váró nagyfontosságú javaslatokból mihamarabb törvény lenne.

Mert kétségtelen, hogy főként az igazságügyi javaslatokra égető szükség van és nagy kárral jár minden idővesztés. Mindez pedig most már egyedül a törvényhozástól függ.

Sz. H.

november 4.

Az új katonai büntető törvény. A N. W. T. jelenti, hogy a közös hadügyminisztériumban a magyar szakférjak közre-

működésével tanácskozás volt az új katonai büntető törvénykönyv felett, amelyet már legközelebb elő fognak terjeszteni a parlamentnek és alapos a remény, hogy a két kormány közt minden kérdésre nézve már a napokban létrejön a teljes megegyezés. A hadügyi kormány azonban 120 hadbírógyakornokot alkalmazott és a kinevezendő hadbírógyakornoktól elsősorban a magyar nyelv ismeretét követelik.

A magyar regnikoláris bizottság tegnap délelőtt Hegedűs Sándor elnöklésével ülést tartott, melyen a leköszönt Falk Miksa helyébe előadóvá Hegedűs Sándort választották meg. Az új előadó nyomban a bizottság elé terjesztette jelentését, melyet észrevétel nélkül hitelesítettek. A jelentést a hétfői ülésen terjesztik a ház elé.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 3-án.

Négy napos szünet után a t. Ház ismét összeült. És a táj benépesült.

— Sokan vagytok — ezt mondja Rákosi Viktor Szöcs Pálnak, a mire a kormánypárti jegyző így vág vissza:

— Pedig bennünket nem a párthűség kényszere alatt citáltak be!

Egyre sereglettek az emberek.

Tisza István gróf is megérkezett. Hívei azt a kérdést intézték hozzá, igaz-e egy névvel lapnak az a híre, hogy indítványát visszavonja.

— Annyi igaz — felelt a miniszterelnök — hogy indítványom megokolását már a mai ülés letelején a holnapi ülésnek napirendjére tüzetem.

Es így is történt. Perczel Dezső elnök az irományok előterjesztése után azt az indítványt tette, tüzze ki a Ház a házszabályok módosításáról szóló kormányelnöki indítványnak megokolását a holnapi ülés napirendjére.

A jobb oldal helyeselt, a bal oldal nem tiltakozott és így az indítvány megokolása holnap tényleg napirendre kerül.

A kormány tagjai közül Tisza István miniszterelnökön kívül jelen voltak: Plósz Sándor, Tallián Béla és Cseh Ervin minisz-

terek; a többiek Bécsben vannak a konzuli akadémia ünnepélyén.

Tizenegyedfél óra volt, a mikor az ülést megayitották.

Elnök: Perczel Dezső.

A jegyzőkönyvet hitelesítették, majd pedig a betérjesztésekre került a sor.

Perczel Dezső elnök előterjesztést tesz arra, hogy a Ház tüzze a holnapi ülés napi rendjére a házszabályok módosításáról szóló kormányelnöki indítványnak megokolását. A Ház erről egyszerű szavazással dönt. (Helyeslés a jobb oldalon.)

A Ház többsége tehát elfogadta az elnöki előterjesztést és így holnap napirenden lesz a házszabályok módosításáról szóló indítvány megokolása is.

Plósz Sándor igazságügyminiszter javaslatot terjesztett be az 1899. évi XL. t.-cikk módosításáról.

A napirendre tértek át, a Rába szabályozásáról szóló törvényjavaslat folytatólagos tárgyalására.

Bolgár Ferenc személyes kérdésben szólalt fel. Thaly rossz néven vette, hogy a függetlenségi párban történeteket szóló szavát tette. Ehhez joga volt, mert az, hogy Thaly egy felszólalás hatása alatt a függetlenségi-párt álláspontját máról-holnapra megváltoztatta, oly esemény, a melylyel szemben nyilvános kritikát lehet alkalmazni, a nélkül, hogy ezzel valaki tapintatlanságot követne el.

Kossuth Ferenc személyes kérdésben szólalt fel. A függetlenségi-párt azért változtatta meg álláspontját, mert meghajolt az érvek előtt.

Batthány Tivadar gróf ugyancsak személyes kérdésben szólal fel. Hangsúlyozta, hogy minapi beszédében a kis existenciák védelmére kelt, s egyetlen szóval sem vádolta az uradalmakat.

Tallián Béla földművelésügyi miniszter szerint ez tisztán közgazdasági kérdés, a politikának ehhez nincs köze. Batthány Tivadar gróffal szemben azt vitatja, hogy a kormány nem volt szükkeblű, elment a legszélsőbb határig. De a közvetlen támogatás, melyben a kormány az érdekelt birtokosokat a szabályozás révén részesíti, meghaladja a három millió kilencszázezer koronát. S az 1910 utáni adóelengedésekben rejlő közvetett támogatás is meghaladja a másfél millió koronát. Különben nem lehet azt sem mondani, hogy a Rábaszabályozó térsulat nagyon

Tegnap — ma.

Tegnap vigan magasba törtem.

Ma lenn vagyok már — összetörten.

Az, ami tegnap kergetett

S hívott a büszke hegyoromra,

Ma már csak emlék — szétomolva.

Ma nem futok már, csak megyek.

Hol az erő, mely ifjan, forrva,

A sorsot hívta tán birokra!?

Hol vagytok, vágyak szárnyai?

Elhulltatok — felén az utnak?

... Miért kell minden Ikarusznak

A hullámokba hullani!?

Köröttem szürke végtelenség ...

S tudj' Isten, már nem is szeretnék

Fénylő magasba szállni fel.

A tegnap elmúlt. S az a lélek

A legsivárabb, mely kiégett:

Ha szállni vágy is, — nincs mivel.

Szegedy Miklós.

Egy asszony gondolatai.

Irta: B. Büttner Lina.

A nagy nemes tehetség szíve templom, melyben isteni igazságoknak szolgálnak. S ha e szív már sirban porlik is, mintha az eltemetett templomból még folyton felhangzanának azok a fenséges eszmék a terjednek tovább és mindég tovább az emberek között.

Dr. Moscati tudós következtetése, hogy az ember azért beteg, mert két lábon jár, holott a természet úgy alkotta, hogy négyen járjon, csuful le van cáfolva. Mert ime, az emberiség éppen attól beteg, hogy a négy lábon járó eszmék ragályától meglepve, annyi ember jár most négy lábon.

A régi barbár népeknél, ha a rabszolga már szabad lehetett volna, de önkényt maradt uránál, akkor fülébe fadarabot huztak az örökös szolgaság jeléül.

Mily végtelenül szomorú látvány az napjainkban, ha fényes elméket, tehetséges írókat látunk aljas ügyek szolgálatában... s akaratlanul is keresnünk kell fülükben az áthuzott fadarabot.

Az irodalomnak nem lehet más célja,

mint az emberiséget a tökéletesedés felé vezetni, — azért nem szabad az írónak szemetes utakon ténferegni.

Aki a természetet szereti, az bár milyen tanult, még se lehet soha tudakos. — Mert az anyatermészet szeretete a meleg poézis édes báját s a vidámság csillogó derűjét borítja minden tudásra.

A megfoghatatlan nagy valóságok közt én legjobban megértem az Örökkévalóságot. Mert csak a szemem kell behunynom s akaratommal megláthatom a teremtést megelőző chaosból kigyuló első csillagot és megláthatom a kihunyt földet megvakulva elmúlni a világegyetem világi között.

És mig így — a szívnek két dobbanása közt — végig nézem földünk támadását s elmulását, azalatt átérzem és megértem az örökkévalóságot.

Nem szabad a hazafiságot szembeállítani az emberiséggel. Hisz a hazaszeretnek szent önzetlenségében minden nemesebb tulajdonság kifejlődhet. Azért, aki hazájának élt, az egész emberiség javára élt, — mert minden szép nemes élet hatása végigvonul az emberiség történetén.

rosszul áll, mert 42 tiszai ármentesítő társulat közül 18 és 28 dunai társulat közül 6 követel nagyobb díjat, mint a Rábatársulat s csak 3 tiszai és 6 dunai társulatnál kisebb az ármentesítési díj, holdankint, mint a Rábaszabályozó társulatnál.

Nem hiszi, hogy az ármentesítő társulat közönségét ne elégitené ki a törvényjavaslat, mert hiszen Sopron megye közgyűlése, a melyben az érdekelték képviselve vannak, egyhangulag köszönetet szavazott a kormányynak a javaslatért. Azt a kérdést, hogy a kormányt a Fertő érdekeltiséget bosszít ki a társulat kötelékéből, nem lehet teljesíteni, mert akkor a kisbirtokosokkal együtt 36 ezer holdnyi nagybirtok is kiszabadulna a társulat kötelékéből. Válasz után a részletkérdésekre is és végül a törvényjavaslatnak eredeti szövegben való elfogadását ajánlja. (Helyeslés a jobboldalon.)

Elnök a vitát bezárja.

Heltai Ferenc előadja a benyújtott indítványok elvetését kérte.

Rakovszky István határozati javaslatát okolja meg, a mely szerint a Ház a javaslatot azzal utasítja a pénzügyi bizottsághoz, hogy akként módosítsa, hogy a munkák az érdekeltiség újabb megterhelése nélkül az állam költségén eszközöltessenek.

Ezután a javaslat tárgyalását felfüggesztették és

Kossuth Ferenc ekolta meg a japán-orosz háború intervenciójára vonatkozó minapi indítványát.

Tisza miniszterelnök felszólalása után a ház az indítványt elvetette.

Az ülés végén

Lengyel Zoltán a Kossuth-párt folytonos közbeszólásai és tiltakozása közt személyes kérdésben szólalt fel.

Kivégzés Debrecenben.

Egy gyilkos katona akasztása.

Mire e sorok napvilágot látnak, már ott csüng a kaszárnya hátsó udvarán felállított akasztófán — egy gyilkos közkatona.

Két ember vére tapad a kezéhez, kiket vad dühvel és égbe kiáltó kegyetlenséggel, ölt meg *Krisztai* Traján.

Évtizedek vonultak el Debrecen városa fölött, de hóhér ide be nem tette a lábát. És reméljük, hogy sok idő fog még eltelni e véres eset után.

Krisztai első büne.

Krisztai Traján szerb paraszt fiú, valahonnan a délvidékről került a Békés-Csabán állomásozó 101. számú közös gyalogezredhez. Bajtársai rossz indulatu, bosszúálló, gyilkos természetű embernek ismerték és mindenki félt tőle. 1900. év őszén vonult be és már a rákövetkező év május havában nagy büntetést el. Nagy gyakorlat alkalmával történt egy májusi éjjel, hogy Krisztai egy előőrs csapatba volt beosztva. Amint a csapat kémszemlén volt, huszárok jöttek szemközt. A szolgálati szabályzat szerint az előőrsnek csak vaktöltéssel szabad löni, ám Krisztai-ban felbuzdult az alatomosság, fegyverébe eles töltenyt rakott és egy közhuszárt agyon lött.

A hadbíróság rövidesen ítélkezett felette és golyó általi halálra ítélte.

A vizsgálat ideje alatt Krisztai a legkisebb megbánást sem mutatta, a hadügy miniszter mégis megkegyelmezett neki és büntetését 2 évi várfogságra változtatta át. Ezt az időt ki is töltötte, honnan ez év január 30-án visszavezényelték ezredéhez Csabára.

A második gyilkosság.

A két évi szigorú fogság nem törte meg a vad szerb legényt. Szolgálatait és kötelességét ismét hanyagul végezte, felebbvalóival szemben pedig kihívó, makacs és

durva magaviseletet tanúsított. Emiatt persze ismét büntették, de csak fegyelmileg. Különösen haragudott Krisztai egy Pasits nevű fráterre, aki szoba parancsnoka volt. Pasits erélyes ember volt, aki Krisztait minden szabálytalanságáért megbüntettette. De ez is volt a veszte. Ez év március elején, egy napon Krisztait többet magával őrségre rendelték, mely alkalomra éles töltenyeket kaptak. Ekkor támadt fel benne a bosszú gondolata és egy töltenyt fegyverébe csusztatott. Valami ürügy alatt visszafutott a legényeségi szobába, ahol Pasits gyanútlanul ült ágyán. Krisztai lekapta válláról a fegyvert, célba vette a frátert és szíven lötte. Rögton meghalt. Krisztait a lövés zajára berohant katonák lefegyverezték és még aznap vasra verve bezárolták a debreceni katonai fogházba.

A fogházban.

Krisztai Traján az elképzelhető legerősebb felügyelet alatt tartózkodott a katonai fogházban. Külön cellában helyezték el, senkivel sem érintkezhetett, semmiféle munkát nem végzett és hetenkint csak egyszer sétálhatott félórát szuronyos katonai kíséret mellett a fogház udvarában. Időközben háromszor szállították fel a gyilkos katonát Budapestre elmebeli állapotának megvizsgálása céljából. De mindannyiszor saját maga kardoskodott amellett, hogy józan gondolkodású és nagyon jól tudja, mit tett.

Vizsgálat és ítélet.

Az elmebeli állapot megvizsgálása után indította csak meg a katonai bíróság a vizsgálatot, mely a legapróbb részletekre is kiterjedkedett. Krisztai ugyanis azt állította hogy meg akarta büntetni a kegyetlenkedéseit, amit rajta elkövetett. A hadbíró kihallgatta Krisztai összes bajtársait és azok egybehangzóan azt vallották, hogy ő izgága, rossz indulatu ember volt, aki mindenkit megöléssel fenyegetett. A vizsgálatot két hónapon keresztül a legnagyobb titokban vezette a debreceni hadbíróóság. Ezelőtt hat héttel hozta meg a bíróság lesújtó ítéletét, mely szerint **kötél általi halálra ítélte** Krisztait. Ezt az ítéletet kihirdették előtte és csak annyit jegyzett meg:

— Majd megkegyelmez a király.

Az ítéletet felterjesztették a hadügyminiszteriumba és két hónap óta járja a fórumokat, míg végre tegnapelőtt este vissza érkezett azzal a megjegyzéssel, hogy a király a legfelsőbb hadur szabadfolyást enged az igazságszolgáltatásnak.

Az ítélet kihirdetése.

Tegnap reggel hirdették ki a megmáshatatlant ítéletet Krisztai előtt a Pavillon laktanya hátsó udvarán. Fél hat órakor zárt kocsi állott meg a laktanya előtt, melyből kiszállott a gyilkos katona és négy szuronyos őrs kísérete mellett a hátsó udvarra ment.

Az udvaron már várta *Vrany* őrnagy hadbíró, *Kirsch* huszárkapitány és báró *Capri* huszárfőhadnagy. A hadbíró felolvasta előtte a halálos ítéletet. Az elítelt reszketett egész testében, majd zokogni kezdett és arra kérte a hadbíró, eszközölje ki, hogy golyó által pusztulhasson el. A hadbíró kijelentette hogy nem tehet érdekében semmit.

A siralomházban.

Az ítélet kihirdetése után a göresösen zokogó halálra ítéltet bevezették a 9. számú cellába, ahol már két égő gyertya között ott állott a feszület. Mikor a siralomházba lépett, az örök levették róla a bilincseket. Krisztai, az ágyra esett és sirt, zokogott keservesen.

A hóhér és pribékjei.

Bali Mihály és két pribékje végzik az akasztást, akik tegnap délután a négy órai vonattal Debrecenbe érkeztek. — A hóhér rögton jelentkezett *Müller* főhadnagynál és két legénye számára szállást kért a laktanyában. Maga pedig egyik kis vasúti fogadóba szállt, mert sem a Bikában, sem máshol nem akartak neki szobát nyitni.

A gyilkos magába száll.

Krisztai Traján a siralomházban történt elhelyezése után rögton papot kért, akinek megakarta száni bűnét. A katonai hatóság intézkedése folytán 10 órakor megjelent az elítéltnél *Papp* János gör. kath. lelkész, hogy lelkivigaszt nyújtson. A halálra ítélt katona, amint a papot belépni látta sirva borult eléje, megcsókolta a feszületet és meggyónt.

Az akasztófa.

Bali Mihály és két segédje, megérkezésük után rögton az akasztófa felállításához láttak, melyhez a szükséges eszközöket magukkal hozták. Hat órára már teljesen elkészültek munkájukkal és nyugalomra tértek, hogy a nagy naphoz erőt gyűjtsenek maguknak. Bali még előbb szokás szerint bement az elítélthez és beszélgetett vele.

Az utolsó levél.

A halálra ítélt bucsu levelet irt anyjához szerb nyelven, mely magyar fordításban így hangzik:

Szeretett jó anyám és testvéreim, a debreceni vasas kaszárnya udvarán van egy siralomház, ott őriznek, most engemet a szuronyos bakák. Holnap fölakasztanak! A hóhér, hogy vinné el az ördög, ma este jön ide, hogy elpusztítsa az életemet. Külömben jól vagyok édes szüleim, mert az urak itt nagyon finoman bánnak velem. Ma reggel még csirkecombot is hoztak nekem, de hiába csak nem volt olyan jó mint a milyet édes szüleim küldött Csabára harmadéve karácsonykor. Nagyon fáj a szívem, hogy nem láthatom magát, meg a kedves jó testvéreimet, de hát most már késő. Én nem tudom mi haszna van abból a királynak, hogy engem felkötött. Egygyel kevesebb katonája lesz neki, anyámnak meg egygyel kevesebb gyermeke. Bucsuzok hát édes szülő anyám és ne tesszen elfelejteni megmondani a Vaszka Mihiámnak, hogy még az akasztófa tövében is ő rá gondoltam — meg arra a kis ártatlan porontyra, kinek most már nem lesz többé apja. Én sok gonoszt tettem, de hiába nagyon mérges volt a természetem. Ne is vessen engem nagyon jó anyám és bocsásson meg nekem. Épen most jött be a hóhér és megnézett engem. Előbb reszkettem tőle, aztán mégis csak megszerettem, olyan szében beszélt velem. Megkértem nagyon szépen, hogy bánjon velem emberségesen és ne hagyjon soká kiülődni. Megígérte és azt mondja, hogy neki most el köll menni a színházba, hát itthagya. Hát nekem kijátszik ma éjszaka színházat? Most mindjárt lefekszem és jól kiálszom utoljára magamat. Szinte hallom már, hogy megütik a dobot. Nem is irok hát többet, mert nagyon szerencsétlen vagyok. Elbucsuzok hát és maradok este 8 órakor boldogtalan fia: **Traján**.

Az akasztás.

A kivégzés ma reggel 7 órakor megy végbe a Pavillon laktanya hátsó udvarában. Az elítélte a szabályzat szerint, egy őrmester, egy káplár, hat fráter és tizennyolek közlegény kíséri az akasztófa alá. Körös-körül az udvarban két század áll négyszög alakban. A hadbíró újra felolvassa az ítélet rendelkező részét és azután az elítélte átadja a hóhérnak.

Vogel ezredes körülbelül 100 jegyet adott ki az akasztásra és csakis jeggyel bírók mehetnek be a színhelyre. A hátsó udvart övező kökerítésen kívül huszárság és gyalogság tartja fenn a rendet, nehogy a közönség esetleg létrákat támasszon a kerítésre.

Napi hírek.

— **Tisza István üdvözlése.** A kereskedelmi csarnok válaszmánya *Kernhofer József* elnöklété alatt tegnap délután ülést tartott, melynek leglényesebb tárgya *Reichmann Ármin* v. tag indítványa volt az olasz borvámprovizorium tárgyában a kormány elnökéhez intézendő bizalmi üdvözlés volt. A Csarnok válaszmánya *Szavay Gyula* alelnök javaslatára ez ügyben következő táviratot intézte gr. Tisza István miniszterelnökhöz:

A Debreceni Kereskedelmi Csarnok válaszmánya magáévá téve a kebeléhez tartozó borkereskedők és termelők indítványát, tiszteletteljes üdvözlésével köszönti Nagyméltóságodat azon siker alkalmából, melyet a hazai bortermelés és kereskedés javára az olasz borvám-provizorium megkötésénél elért s melynek kedvező hatása az üzleti élet terén már is érezhető.

Teljes bizalommal fejezi ki a testület egyszersmind azon reményét és várakozását, hogy Nagyméltóságod és a kormány a Németországgal kötendő kereskedelmi szerződés előkészítő munkáit is hasonló erős és szerencsés kezekkel fogja végezni s nehéz viszonyaink közepette is gondoskodni tud arról, hogy a nemzet létfenntartó munkásságának anyagi alapjai és keretei biztosítottassanak.

— **Pósa Lajos — Dankó Pista sirjánál.** Halottak napján *Pósa Lajos* elzárándokolt Szegedre lantos társának *Dankó Pistának* sirjára. Meggyújtotta ott az igaz barátság lángját, egy gyönyörű költeményt szavalt és letette a nótafa sirjára azokat a koszorukat, melyeket itt Debrecenben kapott a gyermekektől.

— **Városi dalestély.** Nagy számú, előkelő közönség jelenlétében tartotta meg dalestélyét a debreceni dalegylet, a *Bika szálló* dísztermében. A dalegylet tegnap esti szereplésével ismét szaporította sikereinek számát s bebizonyította, hogy városunk dalegyletei között vezető szerepe van. A dalestély *Egressy: Beteg leány* című dalával kezdődött. Majd a közönség szünni nem akaró tetszésnyilvánítása mellett *Huber: Edes lánykám, Lányi: Rákóczi a határon, Hammá: Esti nyugalom és Kerner: Tarka madár* című dalát adták elő, összehívó előadásban, *Mácsay Sándor* karnagy vezetésével mellett a *Rákóczi induló* zárta be a dalestélyt. Később kezdetét vette a tánc, mely *Rácz Károly* muzsikája mellett a hajnali órákig tartott.

— **Törvényhatósági tagok választása.** Hajdu vármegye törvényhatósági bizottsági tagjainak választása e hó 10-én lesz a megyeházban.

— **Konzuli átírat — magyar nyelven.** A debreceni szolgabírószákhoz tegnap a berlini magyar-osztrák konzulátustól átírat érkezett, mely elejétől végig tiszta magyar nyelvű. Azt kérte a konzulátus, hogy *Krémer Jenő* berlini egyetemi hallgató ott vehesse alá magát ujoncállítási kötelezettségének. Szomorú dolog, hogy ilyen csekély eset is nálunk esemény számba megy, de most már látjuk, hogy a külképviseletünk mégis sziveskedik bennünket magyarokat is tudomásul venni.

— **Felhívás.** A *Petőfi Dalkör* működő tagjait felkérem, hogy f. hó 4-én, az az pénteken este 8 órára a *Dalkör* helyiségében pontosan és mulhatatlanul megjelenni sziveskedjenek. *Szathmáry György* kör gazda.

— **Jókai szobra.** Még ravatalon pihent a költők királya, amikor fölvetődött az eszme

hogy állítsunk szobrot *Jókai Mórnak*. Aztán előkelő férfiak tették magukévá az eszmét és *Berzevics Albert* közoktatásügyi miniszter indítványára öszre halasztották el a végrehajtást, amikor azok is a fővárosban lesznek, akiknek áldozatkész közreműködésére méltán számíthatni. Ez az idő most elérkezett és a kiküldött értekezlet elhatározta, hogy legközelebb közlésezi azt a felhívást, amelyben adakozásra szólítja föl a nemzetet *Jókai Mór* síremlékére és szobrára.

— **Adományok a Boeckay-szoborra.** A Hajduböszörményben felállítandó Boeckay szoborra újabb adakoztak: *Torontálvármegye* 100 korona, *Kaszás József* 20 kor, *Szilágyvármegye* 50 kor, *Szepesvármegyei gyűjtés* 37 korona 84 fillér, *Torda-Aranyos vármegye* 2 korona 70 fillér, *Rolinger Lajos* 100 kor., *Békés vármegye* 100 korona, összesen 560 korona 54 fillér, előbbi kimutatásban 35,502 korona 30 fillér, együtt 35,962 korona 84 fillér.

— **Igazgatósági ülés.** Az ipartestületi betegsegélyző pénztár igazgatósága. ma este 6 órakor az ipartestület tanács termében ülést tart.

— **Nagy tűz Budapesten.** Veszedelemes tűz pusztított tegnap a déli órákban Budapesten, a belváros kellő közepén, a *Kigyó-téren* levő „*Párizsi-ház*”-ban. — Az épületben van *Kaulich Mária* mellfűző kereskedése, a melyet vékony deszkafal választ el *Eder Helén* divatárúsnő üzletétől. Dél felé egyszerre óriási füst töltötte be a helyiséget s pár pillanat alatt az egyik áruszekrény hirtelen lángba borult. Az üzletben levők fejüket vesztve menekültek a szabadba, s a következő percekben az egész üzlet lángban állott. A szomszédos *Eder-féle* üzlet választó fala hamarosan átégett s az üzletben felhalmozott női kalap mind martaléka lett a tűznek. Szerencse, hogy a közvetlen szomszédos *Gruber-féle* fésűkereskedésre a tűz át nem harapódzott, mert akkor a sok celluloid anyag robbanása mérhetetlen szerencsétlenséget okozott volna. A két üzlet készlete teljesen tönkrement, mert a mit a tűz el nem hamvasztott, azt a víz pusztította el. Említésre érdemes, hogy az üzlet felett való lakók a nagy füsttől annyira megijedtek, hogy az ablakból kérték segítséget, s közülök két éltebb asszonyt a tűzoltók az ablakon át hozták a szabadba. A tűzoltók 12 óra után bevonultak s a közönség is elszéledt.

— **Magyarok Amerikában.** Érdekes világot vet arra az életre, amely Amerikában honfitársainkra vár, az a levél, amelyet az észak-amerikai *Woodbridge*ből írt haza anyjának *Mesics József*. Megszivlelendők ezek a sorok s gondolkozásba kell, hogy ejtsenek minden magyar embert, aki abban a reményben veszi a vándorbotot kezébe, hogy túl a nagy tengeren, Amerikában kincsét talál s hamarosan meggazdagodik. — *Mesics* levelében többek között a következőket írja:

Most azt fogom sorjába leírni, mit kell szenvedni Amerikában és mennyit kell dolgozni nagy nehéz munkákban, mert biz itt igen nehéz vagyont keresni, az angolok között sokat kell szenvedni és tanulni. Ej, ha ezt úgy tudná sok szegény magyar ember, sohase próbálná ezt a vándoréletet. De odahaza az ember nagyon türelmetlen, azt hiszi, hogy boldog lesz e vándoréletben. De biz itt nem úgy van, amint odahaza gondolta, nem terem az arany itt minden borkorban, nem lehet szedni az aranyrudakat uton és utszélen, mert itt is a föld alatt kövek között terem, míg tiszta lesz, sok a dolog ezen. Sok magyart eltemet addig a bányá, mikor a hegy alatt az aranynak való követ vágja. De Magyarországon azt hiszi az ember, hogy Amerikában a pénz az utcán hever, sokan azt gondolják, hogy azt itt csak össze kell kaparni, ritka gereblyével sok szép dollárt lehet összeszedni, de biz nagyon ritka a gereblye foga, nem akad közéje se kiesinye, se nagyja, hanem erősen kell dolgozni, nehezen lehet a pénzt itt is keresni. Ha pedig a gyárba kap az ember munkát, szerencsétlenségnek veti magát

alá. Sok magyar emberélet pusztult el már itt, soknak meg keze, vagy lába török, azután mehet hazájába nyomorogni, vagy pedig holtáig itten kéregethet, sok keserű napot magánosan élhet. . .

— **Az izr. hitközségi tagok figyelmébe.** Értesítettnek t. tagok, hogy a *Deák-Ferenc-utcai* templomban az istentisztelet további rendelkezésig következő időben fog tartatni és pedig: péntek este fél 5 órakor szombaton d. e. 9 órakor, d. u. fél 4 órakor. Köznapokon reggel fél 7 órakor és este fél 5 órakor.

— **Romlott kenyér.** Tegnap délelőtt *Dr. Balkányi Ede* kerületi orvos, *Hajnal Gáborné* mipepéresi asszonytól a kenyér piacon elkobozta kenyérkészletét, mert azt penészesnek, romlottnak és a közegészségre ártalmasnak találta. Hajnalnét ezért avval büntette a hatóság, hogy eltiltotta az áru-lástól.

— **A csapókerti olvasóköri** a tél és tavasz folyamán saját helyiségében hetenként kétszer felolvasó estélyeket rendez. — Az első felolvasás f. hó 5-én szombaton este 7 órakor lesz. — Felolvasó *dr. Burger Péter* orvostudor. — Tagok és érdeklődők szívesen láttatnak.

— **Előljárósági ülés.** A debreceni ipartestület előljárósága tegnap délután 5 órakor havi ülést tartott, amelyen sok folyó ügyet intéztek el.

— **Az angol birodalom lakossága.** Londonból jelentik, hogy egy legújabb népszámlálási statisztika szerint az angol birodalom lakosainak száma 400,543,713 és ezek az emberek 11,876,745 angol négyzetmérföldön laknak, úgy hogy egy négyzetmérföldre 36 ember jut.

A birodalom lakossága a következőképp oszlik meg: Angol egyesült királyság 41,609,091. Európai birtokok (Gibraltár, Malta, csatornaszigetek) 472,502. Ázsia 300,604,864. Afrika 45,146,972. Amerika 7,525,815. Ausztrália 5,184,469. Ezekből angol nemzetiségű 43,261,183.

— **Magánvizsgák engedélyezése.** A vallás és közoktatásügyi miniszter tegnap értesítette a debreceni pelyári fuiskolát, a melyet 6 osztályúra egészített ki hogy magánvizsgálatok tartását engedélyezi.

— **Uj gőzmalom.** A malom-ipar városunkban annyira fejlődésben van, hogy az eddigi öt gőzmalom mellé, most új gőzmalom építenek. Az új gőzmalom a posta kertben építik.

— **Bulgária rózsatermése.** A bolgár kereskedelmi minisztérium most tette közzé az 1903-ik évi kakanliki rózsatermés kimutatását, amelyből kitűnik, hogy harminc év óta nem volt olyaa dus termés, mint a múlt évben. A rózsaszarítás rendszerint május 20-tól június 15-ig tart és egy 40 ár nagyságu terület körülbelül 3300 font rózsatermést ad. A rózsákat akkor szedik le, amikor még bimbóban vannak. Ekkor kupalaku desztilláló készülékekbe rakják és befalazott kemencékbe teszik. Minden készülékbe 22 font rózsza és 85 liter víz jön és a kemencét begyújtják. Mikor a víz forni kezd, mintegy 14 liter folyadékot kimerítenek és további desztilláció után ebből állítják elő a rózsaoiljat.

— **Megvadult lovak.** Tegnap este nagy riadalmat okozott az Eötvös utcán két megvadult ló. *Diószegi János* gazdálkodó megállította kocsiját egy koresma előtt és betért egy pohár borra. Ezalatt lovait felügyelet nélkül az utcán hagyta és a gazda helyett azok rugtak be. Valamitől megvadultak és örült vágatással neki iramodtak. Egy gázlámpa karó lett az áldozat, mely eltörött és a gáz ömlött belőle, úgy hogy pár perc alatt az egész környék érezte a gáz szagot. Egy bátor rendőrnök sikerült az utca végén a megvadult lovakat elfogni. — *Diószegi* pedig meg is büntetik, meg a lámpakaró árát is bevasalják rajta.

— **Sikkasztó mosónő.** *Trencsén Jánosné* neve már kezd fogalom lenni a rendőrség előtt. Alig mulik el nap, hogy valaki ne tenne ellene feljelentést sikkasztás miatt. Tegnap is *Guttman Izrael* kereskedő emelt

ellene panaszt, hogy 38 korona értékű fehérneműjét hetekkel előbb elvitte kimosni és nemhogy vissza vitte volna, hanem zálogba csapta. Ugy tudjuk, hogy ez a hetedik feljelentés Trenesénné ellen és még mindig szabadon jár, szabadon lopja, csalja az embereket.

— **Tolvajlások.** *Pazdtics* Anna helynéküli cseléd, tegnap végig járta a Hatvan-utcaát és két helyen lopást követett el. Belopódzott *Rosenfeld Mór*né Hatvan-utca 59 szám alatti lakos padlásába, s onnan egy esomó szárítás végett elhelyezett fehérneműt lopott; *Gelberger Izidor* Hatvan-utca 66 szám alatti istállójából pedig lószerszámot vitt el. A rendőrség keresi.

— **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujjfalussy-ház. Allandó fényképkiállítás a műterem kapubejáratánál levő kiakasztóban.

— **Pince lakásért** egy pár emberből álló család házmesternek elfogadtatik. Vár-utca 12. sz. a.

— **Nőikézimunka** befoglalásokat legizlésebb kivitelben készít *Antalfy* könyvkötő, bórdíszműves. (Városházzal szemben.)

— **Nyakkendő ujdonságok 1 koronától feljebb Feketénél.**

Az Arany Bika kávéházban minden este eigányzene

Tollhegyen.

Emlékezés Andrássy Gyuláról.

Nemsokára ragyogni fog Budapest ékesége: Andrássy Gyula gróf lovasszobra,

Végre egy igazán sikerült szobor, egy valóban művészi alkotás a sok kontár munka közt.

Akik értenek hozzá és szavahihető műbírálok, azt állítják, hogy ez a lovasszobor a világ legremekebb alkotásainak sorában is az elsők közt fog állni.

Ebből az alkalomból, hogy már előre oly sokat beszéltek Budapesten Andrássy Gyuláról, a gavallér államférfiuról, tollhegyre veszek róla én is egy pár jellemző apróságot.

*

Andrássy Gyula, mikor Rudolf királyfi 1881-ben Budapestre hozta fiatal feleségét, már nem volt külügyminiszter. De azért a királyi családnak épp oly kedvelt, bizalmas embere maradt, mint a milyen a külügyminisztérium élén volt. Természetes tehát, hogy tábornoki egyenruhában ő is ott várta a királyfi és feleségét a nyugati pályaudvar peronján,

Nagyon sok embert bocsátottak be a pályaudvar peremére, úgy hogy valósággal életveszélyes volt a tolongás. Én mint a *Hon* kiküldött tudósítója csupasz képű fiatal újságíró éppen Andrássy háta mögé szorultam és a szó szoros értelmében úgy össze voltam préselve, hogy mozdulni se bírtam.

Pedig ez nagy baj volt, mert a mikor Ráth Károly főpolgármester elmondta üdvözlő beszédét, melynek végén az emberi kor legvégső határáig tartó boldog életet kívánt a fejedelmi párnak. újságírói véretem rendkívül izgató kínos szünet következett.

Azt történt ugyanis, hogy Rudolf királyfi nem találta a beszédét, melyet felettől föl kellett volna olvasnia. Tétován nézett szárnysegédére s főudvarmesterére; de

a beszédet nem találta meg. Pedig nála volt. Összegöngyölve a kardmarkolatába dugta a szárnysegéd.

Én mint szemfüles tudósító nyomban elgondoltam a helyzet érdekességét. Az a beszédet melyet föl kellett volna a királyfinak olvasnia, megkapjuk a félhivatalos könyomatásban. De azt, a melyet most Rudolf rögtönözni fog, nem. Tehát azt rögtön le kell írnom. Igen ám, de nem mozdulhatok. Irónom jegyzőkönyvem a felső zsebemben és mindakét kezem embertestek közé ékelve,

Ekkor hirtelen a térdemmel meglöktem Andrássy Gyulát.

— Kegyelmes uram, hajtsa meg kissé a hátát, hogy mozdulhassak és előszedhessem az író számszámomat, mert a felsőges ur rögtönözni fog és azt le kell jegyeznem.

A nagy diplomata felfogta rögtön a helyzetet és meggörcsítette a hátát. Kezem megszabadult, hirtelen elővettem az írónt meg a jegyzőkönyvet. Rudolf királyfi éppen beszélni kezdett.

— Kegyelmes uram, már most tartsa a hátát, hogy leirhassam az érdekes rögtönzést,

A volt külügyminiszter elnevette magát és — tartotta a hátát.

Igy irtam én le Rudolf királyfi első rögtönzött beszédét Andrássy Gyula gróf hátán.

* * *

Ezen a réven már jó ismerősök vagyunk és a mikor később a királyi palotában a fiatal trónörökös pár tiszteleténagy udvari ebéd volt, ismét rendküli hasznát vettem a lovagias államférfiu kedvességének.

Teleky József gróf iskolatársam pálcikás apród volt az udvari estélyen, melyre én Jókai Mór meghívójával az ő megbízásából és nevében mentem föl.

Teleki elbeszélte nekem, mit jelentenek az udvari szertartásokban a pálcika kopogtatások.

Egyszer csak hallom a pálcikások jeladását, melyről tudtam, hogy az udvarnak és legbelső vendégeinek a kék terembe tea-hoz vonulását jelenti.

Andrássy ösztönszerűen megindult a kopogás hallatára a kék terem felé.

E pillanatban én (a Nemzeti Színház-tól kölcsönzött Petur bán ruhában) hozzáléptem Andrássyhoz és egy akkor ismert fővárosi szépségről kezdtem elmondani egy érdekes pletykát.

Andrássy Gyula mindig szeretett szép asszonyokról beszélgetni. Érdekelte a dolog, karomba füzte a karját, és úgy hallgatott. Eközben a kékterem küszöbéhez értünk. Az ajtónállók nem tudták elképzelni, ki lehet az az ismeretlen síheder diplomata, akit a nagy Andrássy vezet be a kék terembe.

De bejutottam, végig hallgattam a királyi család beszélgetését teázás közben és másnap részletesen megírtam a lapomba a rendkívül érdekes nyilatkozatokat.

Ezt az újságírói sikeremet is Andrássy Gyula grófnak köszönhetem.

Aldott legyen a nagy államférfiu emlékezete.

Ő még a kicsi, apró-cseprő dolgokban is eredeti, zseniális, rendkívüli ember volt.

Divéki.

SZÍNHÁZ.

MŰSOR:

Pénteken, nov. 4. *Boccaccio* ó, daljáték „C” bérlet.

Szombaton, nov. 5. *A nagy mama*, vígjáték. „A” bérlet.

Vasárnap, nov. 6. *d. u. Fatimica* daljáték, este *Radnóthy* né szíamű. Először

* **Színházi hírek.** Szombaton e hó 5-én felelevenítik *Csiky Gergely* „A nagy-mama” című vígjátékát. A főbb szerepek Ebergényiné, Szabó Irma, Havasi Szidi, Arday Ida, Csiky László és Csontos Gyula kezében vannak. — Vasárnap mutatják be *Kampis János* „*Radnóthy*” című 3 felvonásos színművét.

* **Színházak sorsa.** Tisza István gróf mint belügyminiszter, mint illetékes forrásból értesülünk a jövő hétfőn dönti el a kolozsvári, szegedi és soproni színházak sorsát. Feltűnő, hogy a mi azelőtt csak a legtrikáiban történt meg, most csaknem minden színházválasztását megfölebbezték. Főlebezés útján dönt el a Debreceni és pozsonyi színház sorsa. Főlebbezett Makó Szegedről, egy elbukott jelölt Sopronból és Szabadkáról egy igazgató, aki egyetlen szavazatot sem kapott. A városok szeme végre ki fog nyílni s észreveszik, hogy a színházválasztók önkényesen adják-veszik egymásközt a jó állomásokat és ha önkormányzati határozat elrontja előre megállapított számításukat akár a királyig is készek felfolyamodni, hogy — ne a város akarata, hanem az ő érdekük győzzön.

TAVIRATOK.

Tisza a revizióról.

Budapest, nov. 3. Tisza miniszterelnök a szabadelvűpárt körben ma este megokolta a házszabályok módosítása ügyében bizottság kiküldése iránt tett javaslatát. A módosításban három csoportot, ugymond, különösen szükségesnek tart. Először intézkedés a *technikai obstrukció* meggátlására. Másodsor intézkedés a *költségvetés* bizonyos időn belül való letárgyalására. Harmadsor intézkedés az *elnök* kezébe oly eszközöket szolgáltatni, hogy rendelkezései a Ház méltósága iránt foganatosíthatassanak. Kívánja, hogy a reformok, esetleg új törvénykezési intézkedések csak beható tárgyalás után hajtassanak végre. Célja meggátolni, hogy a képviselők kis töredéke felforgassa az alkotmányos rendet. Reméli, az ellenzék komoly elemei segédkezni fognak neki. A szabadelvűpártnak teljes energiával kell a reform sikeréért sikra szállani. A párt Tisza beszédét éljenzéssel fogadta. Ezután *Láng Lajos* és *Nagy Ferenc* szóltak a reform szükségességéről.

Budapest, nov. 3. A nemzeti párt és a Szederkényi-párt ma esti értekezletén elhatározta, hogy a revízió ellen küzdeni fog.

Münnich összeférhetlensége.

Budapest, nov. 3. Az összeférhetlenségi bizottság ma délután tárgyalta *Münnich* Aurél képviselő ellen a tatrai tengerszem vásárlás ügyében. *Nosz Gyula* által bejelentett összeférhetlenségi ügyét. A bizottság egyhangulag kimondotta, hogy összeférhetlenség nem fog fenn.

Japán-orosz háború.

Tokió, nov. 3. A mandzsországi főhadiszállásról eredő tegnap déli távirat szerint október 30-án bal seregünk bal osztagja ellen Lilebentun, Anszantaj és észak felől ellenséges haderő vonult előre. Küzdelem keletkezett, melynek során az ellenséget visszaverték. Csapatunknak csak csekély vesztesége volt, míg az ellenség súlyos veszteséget szenvedett. 50 ember elvesztette lovát. Az ellenséges lovasság rendetlenül vonult vissza minden irányban és 13 halottat hagyott a csatatéren. Október 30-án éjjel bal seregünk elfoglalt egy Csemglienpaultól északnyugatra 500 méterre levő falut és foglyította azt.

Gibraltár, nov. 3. Azt hiszik, hogy Rosdesztvenszki tengernagy hajóhadával holnap reggel Tangerba utazik. Az Illustrious nevű angol csatahajó holnap a tetuáni vizekre indul, hol egy hétig marad és lövés gyakorlatokat végez.

Pétervár, nov. 3. A cáer csugojevi utja elmaradt és az uralkodó 7-én Lebiesba és 9-én Dünaburgba utazik.

Pétervár, nov. 3. Az orosz távirati ügynökség a tartalékosok zavargásaira vonatkozólag a külföldön elterjedt és nagymértékben túlzott híresztelésekkel szemben kijelenti, hogy nem történt összeütközés tiszták és tartalékosok között. Mivelhogy a behívási ponton a pálinkásboltokat hivatalosan bezárták, a tartalékosok a zsidóknál szereztek be szeszitalokat és az árak magassága miatt rombolták le azoknak boltjait. A zsidók ellen való elkeseredettséget az is okozta, hogy közülük sokan megszöktek a katonasor elől, minek következtében a keresztények voltak kénytelenek a helyükbe lépni. Nem igaz az a híresztelés, hogy a zsidó katonaszökevények rokonait szigorúan megbüntették vagy hogy Szibériába küldték volna őket.

Port-Artur ostroma.

Csifu, nov. 3. Japánok szakadatlanul bombázzák Port-Arthurt, melynek dombjai körül ötezernél több holttest fekszik temetetlenül. A japánok már annyira jutottak, hogy a kilencedik hadosztályt ostrom támadásra előre küldhették.

A balti flotta.

Páris, nov. 3. Kasanopov ezredes, kit Oroszország a nemzetközi vizsgáló-bizottság tagjává jelölt ki, Párisba utazott, hol a bizottság ülésezni fog. A balti hajóhad több tisztje, kik mult éjjel Madridból ideértek, ma délután Pétervárra utaztak.

London, nov. 3. A nemzetközi vizsgáló bizottság székhelye Páris lesz. Ezt ma táviratilag közölték az összes érdekeltekkel.

A spanyol tengerészet.

Madrid, november 3. A kongresszus holnap kezdi a tengerészeti kormányreformjavaslatot tárgyalni. Ennek egyik fontos pontja a 12 cirkáló és partvédőhajó, valamint 12 torpedónaszád építésének követelése.

Elfogott sikkasztó.

Komárom, nov. 3. Krisztinovic dr. a monte-carlói rendőrség értesítése szerint ott elfogták. A pénzből 30,500 koronát és 3900 frankot találtak meg nála. Krisztinovicot Komáromba szállítják.

Budapesti gabonatózsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, nov. 3.

Buzakinálát mérsékelte. — Vételkedv gyöngye, nyugodt irányzat mellett 16,000 métermázsza került forgalomba alig tartott áron. Egyéb gabonaneműek változatlanok. Idő: borus.

buza áprilisra	9.98—99.
rozs	7.81—82.
zab	7.12—13.
tengeri májusra	7.40—41.
repce augusztusra	11.10—20.

Legújabb
női ruhaszövetek
Blouse selymek
Flanellek
Velezek
raktárra érkeztek
DONOGÁN és SOMOSSY
Kunz József és utóda Tsa céghez,
Kistemplombazár.

Zongora

hangolást vállal Konkoly Dénes
képzett zongora hangoló
Peterfia u. 47.

PLOCMBUS New-York. 104. E. 106. Str.

PLOMBUS!

250,000 hálairat 1 év alatt!

Nincs többé fogfájás!
odvas fog!
büzösszáj

Fenti betegségeknek előidézői kétségtelenül az odvas fogak. Ezen remek amerikai szer, ezen kínos és kellemetlen szenvedéseket

azonnal megszünteti!

„Plombus”-szal mindenki maga plombirozhatja fájdalom nélkül és hihetetlen egyszerű módon

odvas fogait!

Plombusne hiányozzék egy háznál se, az egyszeri csekély kiadás százszoros kamatja; a nyugalom. A fogfájdalmakban szenvedőket tehát saját érdekében felhívjuk, hogy rendeljék meg ezen valóban remek háziszert, mely az amerikai élelmesség netovábbja!

Ára egy adagnak, mely 5—6 odvas fogra elegendő, használati utasítással 2 korona. 2 kor. 10 fill. előzetes beküldése után bérmentve bárhova. Megrendelhető egyedül a Magyarországi képviselőtől, melynek czíme:

„Plombus” szétküldés, Pásztó Heves-m.

Magyar királyi Államvasutak

Üzletvezetősége Debrecenben.

25753—1904 sz.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak debreceni üzletvezetősége nyilvános pályázatot hirdet a vonalain 1905. évben szükséges pályafentartási fák, deszkák és pallók szállítása iránt. Az egész évi szükséglet.

130 m—3, jegenyefenyő—deszka
102 m—3, szélmentsetlen jegenye
fenyő deszka
55 drb emelőfa
265 m—3, faragott vagy vágott jegenye fenyőfa
360 m—3, faragott vagy vágott tölgyfa
4500 m—3, metszett tölgyfa léce
20000 m—3, metszett fenyőfa léce
1400 drb kerítés oszlop tölgyfából
132 m—3, jegenyefenyő palló
87 m—3, tölgyfa palló
15 m—3, tölgy szálfá
30 m—3, fenyő szálfá.

Fentebbi faneműek 1905. februártól kezdve 1905. évi május végeig feltétlenül beszállítandók. A debreceni üzletvezetőség fentartja magának azon jogot, hogy a fentebb közölt mennyiség-nél 40 százalékkal többet is megrendelhesen.

A pályázati feltételek alapján szerkesztendő ajánlatok legkésőbb 1904. évi december 1 napjának déli 12 órájáig nyújtandók be a debreceni üzletvezetőség I. általános osztályánál, a bánatpénzek pedig, mely a megajánlt érték 5 százalékából áll 1904. évi november hó 30-ik napjának déli 12 óráig teendő le a debreceni üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál.

A pályázati részletes feltételek és méret jegyzék minden üzletvezetőség-nél és kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthető, a debreceni üzletvezetőség kívánatra díjtalanul megküldi.

A szállításnál Hitelezők a 122291—96 sz. általános anyagszállítási, valamint a pályafentartási fák szállítására vonatkozó 143889 96 sz. különleges szállítási feltételek határozmányai. Ezen feltételek minden egyes üzletvezetőségénél megtekinthetők, a budapesti nyomtatványtárnál (Andrássy ut 73/75 sz. a) készpénz fizetés ellenében, előbbi 50, utóbbi 30 fillérért megszerezhetők.

Elkészve adott, táviratilag tett és pót-ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Kelt Debrecen, 1904. október 30 án.

Magyar királyi államvasutak
Üzletvezetősége Debrecenben.

(Utánnymás nem díjazatik)

== Téli alma ==

- n e m e s f a j o k -

Szinyér Váralja vidékéről vegyesen kilónként 24 fillér.

- Az alma kézzel van szedve. -

Kapható:

Budanovits Bélánál, Debrecenben.

Deák Ferenc utca 3.

Védjegy: „Horgony“.

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

pótléka

egy régióknak bizonyított háziszere, mely már több mint 35 év óta legjobb fájdalom-
csillapító szernek bizonyult közvényűnél,
csúznál és meghűléseknél bedörzsölés-
keppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok
miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és
csak olyan üveget fogadjunk el, a mely a
„Horgony“ védjeggyel és a Richter cég-
jeggyel ellátott dobozba van csomagolva.
Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és
2 korona és úgyszólván minden gyógy-
szertárban kapható. — Főraktár: Török
József gyógyszerésznél, Budapest.

Richter gyógyszerésztára
az „Arany orosiához“, Pmágában,
Elisabethstrasse 5 neu.

Oh jaj!

Megfojt ez az
átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és
eloyálkásodás ellen
gyors és biztos hatásuk
Egger mellpasztillái
az étvágyat nem rontják
és kitűnő ízűek,
Doboza 1 korona és 2
korona.

Próbadoboz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR“
GYÓGYSZERTÁR
BUDAPEST. VI., Váci-körút 17.

Eljen!

Egger mellpasztilla
csakhamar meggyógyított

Kapható, Debrecenben: Balázs Ödön, Füleky Pál, L. Kovács Nándor,
Mihalovits Jenő, Muraközy László, Dr. Rothschnek V. Emil, Szilc
Ferenc, Tóth Béla gyógyszerésztárában.

A Dr. Borsos-féle

Hajszesz Hajkenőcs

biztosan megszünteti a haj hullását,
a hajvégek megtörését, a haj molyo-
sodását. — T eljesen ármtalan. —
Elősegíti a haj növét és annak színét
nem változtatja meg.

1 üveg Hajszesz ára 1-2 korona
1 tégely Hajkenőcs ára 1 korona

Kapható:

MIHALOVITS J. gyógyszerésztárában
DEBRECEN, Főtér 31. sz.

Kardos László

Kossuth-utca 9.

Madrákok, Atrikból Lószórból

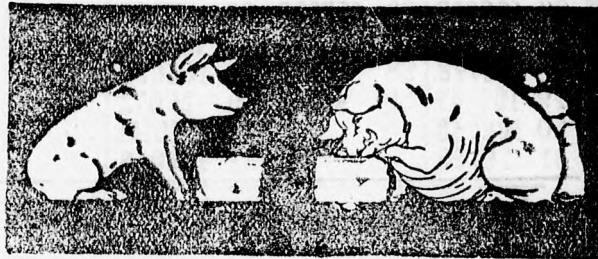
rugóval, szalmaszákok, padló

Lindeum, Bőrvázon, padló

vászos parhetek, kék festő-

vásznak.

Gazdák figyelmébe.

Manhattan nélkül

Manhattan perral.

Aki sertéseit gyorsabban akarja felhizlalni aki teheneitől és kecskéitől több és jobbminőségű tejet akar aki erős igavonó barmokat és tüzes lovakat akar, egyszóval aki jövedelmesebb állattenyésztést akar, az használjon

MANHATTAN

Ápport. Használatának költsége igen csekély és dusa, megtérül 100 kgl. 50. kor., klg. 26 kor. Egy 5 kilós próbáküldeményt 5 kor.-ért küldünk postán és bármintve utánvevél, hogy a legkisebb gazda is meggyőződhessen a Manhattan per bámulatos hatásáról.

Központi főraktár: Manhattan Electrophor
Vállalat Budapest. VIII., Aggteleki-utca 15.

1904.

Őszi és téli divat újdonságok legnagyobb választékban legolcsóbban Hajdu- és Biharmegye elismert legnagyobb

Női- és leány felöltők, kalapok

aruházában

RÓZSA LAJOS

DEBRECEN, Kistemplombazár szereshetőbe

KISS

szerencsése

NAGY!

KISS-féle

Szerencsenaptár

Mindenki tegyen szerencsekisérletet a **születése vagy nevenapja** mellett álló számmal, mely csakis **Kiss Károly és Társa** cégnél **Budapest, Erzsébet-körut 19.** kapható

Január	Február	Március	Április	Május	Junius	Julius	Augusztus	Szeptember	Október	November	December
1 3352	1 48166	1 89989	1 106062	1 96027	1 57533	1 106488	1 50648	1 13255	1 106191	1 102220	1 20553
2 20570	2 3374	2 48170	2 99097	2 106068	2 96834	2 57550	2 100491	2 50650	2 13265	2 106192	2 102222
3 67680	3 21060	3 5210	3 48172	3 102896	3 106669	3 96839	3 58117	3 102157	3 51224	3 13356	3 106193
4 793	4 67684	4 32071	4 63473	4 48180	4 2320	4 106151	4 96840	4 58539	4 102159	4 51233	4 20552
5 51240	5 799	5 67691	5 32808	5 63475	5 48181	5 2335	5 106152	5 96842	5 58544	5 102162	5 51235
6 90702	6 51250	6 800	6 67693	6 32091	6 64232	6 48195	6 2336	6 106153	6 96843	6 58558	6 102207
7 44722	7 90711	7 51478	7 22221	7 68002	7 32095	7 64239	7 48199	7 2339	7 106155	7 96845	7 58599
8 103944	8 44739	8 106166	8 51483	8 2222	8 68022	8 32098	8 64241	8 50631	8 3355	8 106157	8 96846
9 108019	9 103945	9 44740	9 106168	9 51497	9 22282	9 68737	9 32099	9 64243	9 50635	9 3368	9 106161
10 71115	10 108051	10 103946	10 44747	10 106171	10 51500	10 22292	10 68738	10 33803	10 64247	10 50640	10 3370
11 90779	11 71811	11 108052	11 103950	11 54711	11 106173	11 53381	11 22299	11 68742	11 33809	11 64249	11 50642
12 48142	12 90824	12 72958	12 108057	12 105977	12 54755	12 106174	12 53393	12 37113	12 90429	12 37339	12 67640
13 108106	13 48151	13 90838	13 73335	13 108065	13 105994	13 56096	13 106176	13 53395	13 23122	13 90665	13 37340
14 24784	14 108418	14 48154	14 92389	14 73339	14 108071	14 105995	14 56099	14 106179	14 53396	14 23133	14 90684
15 74134	15 27103	15 108420	15 48155	15 93657	15 73377	15 492	15 105996	15 56844	15 106180	15 53400	15 24777
16 38882	16 78288	16 27117	16 108752	16 48157	16 93664	16 80240	16 501	16 105997	16 56846	16 106185	16 54408
17 45581	17 38885	17 78293	17 27197	17 108753	17 48161	17 93671	17 82628	17 611	17 105998	17 57509	17 106187
18 3372	18 45590	18 38888	18 78294	18 27999	18 108755	18 48162	18 94210	18 84004	18 767	18 106043	18 57519
19 96848	19 5201	19 46777	19 39563	19 78295	19 29129	19 108789	19 37341	19 94921	19 84040	19 779	19 106044
20 108993	20 102226	20 5222	20 46793	20 39568	20 78456	20 29139	20 108793	20 37761	20 94924	20 84048	20 789
21 29489	21 108997	21 102232	21 8108	21 84248	21 39569	21 78467	21 29329	21 108795	21 37766	21 94930	21 84244
22 94932	22 39449	22 108998	22 102233	22 8278	22 86333	22 39743	22 79307	22 29349	22 108984	22 37782	22 94936
23 54409	23 94947	23 39463	23 109000	23 102234	23 8348	23 8708	23 39746	23 79314	23 29392	23 108985	23 37787
24 9825	24 54424	24 94951	24 39469	24 109451	24 102238	24 8380	24 88044	24 39770	24 79321	24 29429	24 108992
25 106200	25 12701	25 54440	25 94952	25 40604	25 109454	25 102239	25 8528	25 88088	25 39772	25 79329	25 29444
26 108077	26 107229	26 12703	26 54444	26 94955	26 40640	26 109456	26 102241	26 8531	26 89189	26 45569	26 79335
27 20055	27 108092	27 107230	27 12724	27 54450	27 94968	27 40689	27 109458	27 102243	27 8533	27 89955	27 45574
28 46798	28 20573	28 108096	28 107232	28 12725	28 60088	28 94975	28 44703	28 109466	28 102246	28 8549	28 89977
29 107247	29 46918	29 20073	29 108103	29 107236	29 13157	29 60090	29 94978	29 44704	29 109468	29 102258	29 9806
30 106045	30 48141	30 20557	30 108104	30 108104	30 107237	30 13161	30 60124	30 95327	30 44717	30 109469	30 103940
31 20568	31 106046	31 106046	31 20565	31 20565	31 107245	31 13254	31 13254	31 95350	31 44717	31 109475	31 109475

A szives megrendeléseket postafordulattal kérjük, hogy a kívánt szám időközben el ne adassék.

Az eddigi sorsjátékok alatt már kétszer ért benünket a szerencse, hogy a 600.000 K.-ás jutalmat és a 400.000 K.-ás nagynyereményt vevőinknek kifizethettük.

Az egyetlen főelárusító vagyunk, a kik minden egyes húzás után közzétesszük a legnagyobb budapesti hírlapokban a nálunk nyert sorsjegyek jegyzékét, úgy hogy mindenki meggyőződhetik, miszerint éppen a mi vevőinknek kedvez különösen a szerencse.

Kisérlelje meg tehát szerencsését mindenki KISS bankházában, mert

KISS szerencsése NAGY!

A XV. sorsjáték első osztályának húzása már novem. 24. és 25-én lesz.

Az I. osztályu sorsjegyek árai:

Egy nyolcad sorsjegy ára	1 kor. 50 fill.
Egy negyed	3 " "
Egy fél	6 " "
Egy egész	12 " "

Kiss Károly és Társa

a magy. kir. szabad. osztály-sorsjáték főelárusító helye.

Budapest, Erzsébet-körut 19.

Telefon 436.

Telefon 436.

Sürgőnyeim: Karkis, Budapest.

Tessék levágni és címünkre beküldeni.

Megrendelés.

Kiss Károly és Társa bankháza Budapest, VII. Erzsébet-körut 19. o o o

Sziveskedjék nekem a XV. sorsjáték I. osztályára sorsjegyet, hivatalos tervet és húzás után hivatalos nyereményjegyzékét küldeni.

A sorsjegy árát kor. fillért mellékelve bélyegeken küldöm egyidejűleg postautalványon küldöm kérem utánvételezni

(A meg nem felelő módot sziveskedjék áthuzni.)

Pontos cím:

Név:

Lakhely, utca, házszám:

Utolsó posta, (megye):